

GRAFMONUMENTEN

● Stichting Grafmonumenten Sint Pieter is in 2006 opgericht voor het inventariseren, behouden en restaureren van bijzondere grafmonumenten binnen de voormalige gemeente Sint Pieter (in 1920 geannexeerd door Maas-tricht).

● Men wil ook de geschiedenis van de daar begraven personen archiveren, bestuderen en openbaar maken.
● Voor meer informatie over het adopteren van grafmonumenten voor eigen gebruik en contact zie de website www.grafmonumentensintpieter.nl.

Individualisering

Breur Henket van Grafmonumenten Sint Pieter verklaart de wens om *andermans unieke en waardevolle grafsteen te adopteren en te gebruiken uit de individualisering*. „Dat uit zich tegenwoordig soms in een wanstaltige ratjetoe van grafstenen, waar latere generaties weinig mee zullen kunnen. Anders dan met de grafmonumenten die wij proberen te behouden.”

Bij een ander in het graf

Adopteer een grafmonument, betaal de restauratie. En laat je, als je tijd gekomen is, bij die ander in diens graf bijzetten. Met een 'eigen' platte steen erbij, dat wel. Op kerkhof Sint Pieter-boven draagt dit systeem bij aan behoud van het 'oude'.

door Siebrand Vos

Onder andermans grafsteen gaan liggen als het zover is? Op het eerste gezicht een vreemde wens, maar op het kerkhof van Sint Pieter Boven in Maas-tricht inmiddels geaccepteerde praktijk. Niemand van de aanwezigen op het kerkhof kijkt er deze morgen nog van op. Wat heet: uitvaart-ondernemer Andrew van Thor en duursteenrestaurateur Edwin Schutz hebben hun handen vol aan het project 'adopteer een historisch interessante steen'.

Zoals de kerk van Sint Pieter Boven een populaire trouwlocatie is, zo is het kerkhof een populaire laatste rustplaats. Initiatiefnemer stichting Grafmonumenten Sint Pieter hoopt met het adoptieproject waardevolle stenen kunnen behouden. In samenspraak met de verantwoordelijke kerkhofcommissie en de beheerder is een modus gevonden, legt Breur Henket (58) van de stichting uit.

Hoe gaat zo iets in z'n werk? Simpel. Je 'adopteert' in overleg met de stichting een bepaald grafmonument, dat op jouw kosten wordt opgeknapt. Vervolgens wordt degene die onder dat stenen aandenken 'ligt' een 'verdieping lager' herbegraven in een nieuwe kist - wederom op jouw kosten. Vervolgens huur je grafrechten. Om, als je tijd is gekomen, te worden begraven bovenop de eigenaar van de opgeknapte stèle (staand grafmonument).

Henket: „Het voorwerk, het liggende gedeelte, wordt compleet vernieuwd. Daar komt jouw eigen naam te staan. Dat voorwerk biedt ruimte voor eigen inbreng. Al moesten sommigen in het begin wennen aan andermans naam op de stèle. Mogen we die letters er niet afslijpen, vroeg men dan. Nee dus. Aan die praktijk, die veel voorkomt, werken wij niet mee.” Voorwaarde om een 'verloven' graf-

Op het kerkhof van Sint Pieter-boven worden de geadopteerde graven

monument als toekomstig graf te mogen adopteren, is dat je uit de parochie komt of dat je roots op Sint Pieter liggen, benadrukt Henket. „Ook 'buitenparochianen' die zich verdienstelijk hebben gemaakt voor de gemeenschap, komen in aanmerking. Denk aan een koster

'Andermans naam er afslijpen mag hier niet'

of koördirigent. Iemand uit de thuiszorg zou ook kunnen. De kerkhofcommissie bepaalt wie hier mag worden begraven.” Het adopteren van grafmonumenten heeft vele voordelen, weet de oprichter en drijvende kracht achter stichting Grafmonumenten Sint Pieter. „Als de rechten verlopen zijn en er geen verwanten meer zijn die willen verlenen, kan een

grafsteen geruimd worden of ernstig beschadigd raken. Dat is soms doodzonde. Deze stenen vertellen zoveel over vroegere tijden. Dat zit 'm natuurlijk in de ornamenten, in symboliek en in de spreuken. Graven van tuinders, schippers, pachters en burgemeesters hadden soms een eigen karakter. Behoud van grafmonumenten is voor de stichting ook van belang, omdat de levensgeschiedenissen van degenen die eronder begraven liggen inmiddels zijn beschreven. Henket begon ermee toen hij na een ongeluk twee jaar in een rolstoel zat. Hij bracht zijn familiegeschiedenis in kaart en belandde zo op Sint Pieter Boven. Een paar jaar geleden bouwde hij een website, geïnspireerd door die van de wereldberoemde begraafplaats Père Lachaise in Parijs. „Inmiddels maakt onze stichting school en hebben we goede contacten met funeraire historici en deskundigen.” Henket en stichtingvoorzitter Eddy

gerestaureerd. Rechtsboven restaurateur Edwin Schutz. Rechtsonder ook enkele vrijwilligers. foto's Loraine Bodewes

de Beaumont gaan voor naar een grafmonument, waar juist een gerestaureerde grafmormel is bijgeplaatst. Het behoort toe aan ene Pieter Gilles Klaessen (1768-1843). De geschiedenis van deze Sint Pieternaar blijkt nauw verbonden met die van het oude terrassenklooster Slavante, dat na de Franse bezetting meerdere malen van eigenaar veranderde. Klaessen kocht het in 1827. Zijn nabestaanden verkochten het later met 300 procent winst aan de Grootte Sociëteit in Maas-tricht, dat er een casino en buitengoed van maakte. Zo zijn aan meerdere grafmonumenten verhalen verbonden die het bewaren waard zijn, weet Henket. „De afgelopen tijd was een proefperiode, reden waarom we er niet mee naar buiten kwamen. Er is nu een tiental graven geadopteerd. Het loopt aardig inmiddels. Goed, want we hebben nog minstens vijftig grafmonumenten te gaan.”

Eddy de Beaumont, net als Henket door stamboomonderzoek op Sint Pieter Boven beland, betoogt dat dit concept op tal van begraafplaatsen kan worden toegepast. „Niet alleen het adopteren van monumenten, maar vooral ook gedegen onderzoek naar de geschiedenis van

'Pas concept ook toe op Tongerse begraafplaats'

wie eronder ligt begraven ligt. Wie echt onderzoek doet, merkt al snel dat heemkundigen en historici er lang een handje van hebben gehad om elkaar klakkeloos over te schrijven. Met alle fouten vandien. De begraafplaats aan de Tongerseweg vraagt om degelijk onderzoek. Daar ligt tenslotte heel voornaam Maas-tricht begraven.” Rest de vraag waarom mensen on-

der andermans steen gaan liggen. Henket constateert dat de individualisering ook in het denken over begraven is doorgedrongen. Uitvaartondernemer Andrew van Thor (48) is dat evenmin ontgaan. Op bepaalde begraafplaatsen - denk aan Eijsden-Gronsveld, Simpelveld en Eys - bewaakt een kerkhofcommissie een mate van uniformiteit. Elders - denk aan Caberg en vooral Oostermaas - is een veel grotere persoonlijke inbreng toegestaan, weet Van Thor. Net als Henket is hem geen kerkhof bekend waar adopteren à la Sint Pieter Boven tot de mogelijkheden behoort. Ach, zo bijzonder is dit systeem van 'bovenop elkaar' begraven worden helemaal niet, wil Breur Henket nog even gezegd hebben. „Kerkhoven zijn in veel opzichten knekelvelden, waar veel meer mensen begraven liggen dan wordt aangegeven. Zeker deze. Los daarvan: wie op Sint Pieter Boven komt te liggen, blijft daar ook.”